

concept
coalitieakkoord
2018 – 2022

GROENLINKS

ChristenUnie

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Onze leefomgeving.....	4
2.1	Energietransitie.....	4
2.2	Bouwen en wonen	5
2.3	Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie	7
2.4	Mobiliteit en bereikbaarheid.....	8
2.5	Openbare ruimte en groen	10
2.6	Economie en ondernemen	11
2.7	Veiligheid	12
3	Onze sociale omgeving	14
3.1	Gezondheid, zorg en welzijn	14
3.2	Sociale zekerheid, werk en inkomen	15
3.3	Jeugd en onderwijs.....	17
3.4	Kunst, cultuur en sport.....	18
4	Betrokken bestuur	20
4.1	Bestuur en inwonersparticipatie	20
4.2	Financiën	21
5	Slotwoord.....	23

1 Inleiding

Onze inwoners vinden de gemeente Houten een fijne plek om te wonen, te leven en te werken. Houten heeft een dorps sfeer en een uniek stedenbouwkundig ontwerp. 't Goy, Schalkwijk en Tull en 't Waal hebben ieder een eigen identiteit en liggen in een prachtig landschap, rijk aan cultuurhistorie. Houtenaren vinden het belangrijk dat dit zo blijft. En vinden daarnaast zorg en respect voor elkaar belangrijk. Veel Houtense inwoners zetten zich – ieder op zijn eigen manier - in voor hun gemeente en de mensen om hen heen.

Dit Houten is het uitgangspunt voor dit coalitieakkoord. Onze missie is daarbij: een duurzaam en groen Houten, met ruimte voor experimenten en eigen initiatieven, waar we omzien naar elkaar. Kortom: een Houten waar het goed toeven is en blijft voor onszelf, voor nieuwe inwoners en voor toekomstige generaties.

Voortbouwen op wat goed gaat

Hoe bouwen we voort op wat goed gaat? De *Toekomstvisie Houten 2025* ('Houten geeft je de ruimte') is in 2015 opgesteld met 1.200 Houtense inwoners, en omarmd door de voltallige gemeenteraad. In de toekomstvisie staan vijf principes centraal. Deze principes zijn de komende jaren onze leidraad voor het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid:

1. We stellen de mens centraal
2. We waarderen verschillen
3. We zijn zuinig op onze omgeving
4. We bouwen voort op ons ruimtelijk DNA
5. We zijn actief in de regio.

Houtense vraagstukken

Het nieuwe college wil voortbouwen op wat er al goed gaat, mét de gezamenlijke Houtense toekomstvisie voor ogen. Daar is financieel ook iets meer ruimte voor dan in de afgelopen jaren. Met dank aan de aantrekkende economie, de inspanningen van inwoners en maatschappelijke organisaties, en het solide financiële beleid van onze gemeente.

Belangrijke aandachtsgebieden voor de komende jaren zijn:

- Hoe zorgen we ervoor dat er voldoende woningen zijn voor Houtenaren, passend bij de demografische ontwikkelingen, de toenemende vraag én de unieke opzet van Houten?
- Hoe maken we Houten energieneutraal? Hoe passen we ons aan het veranderende klimaat aan en hoe versterken we de natuur?
- Hoe zorgen we ervoor, op een persoonsgerichte manier, dat iedereen naar vermogen kan meedoen in onze samenleving? Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, talenten, inkomen en gezondheid?
- Hoe versterken we de verbinding tussen de gemeente en haar inwoners? Hoe verbeteren we de manier waarop we onze inwoners, het onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties betrekken?

Op weg naar een samenlevingsagenda

Dit coalitieakkoord beschrijft hoe de coalitiepartijen met deze vraagstukken aan de slag willen gaan. Maar dat willen en kunnen we niet alleen. Daarom vragen we de raad en vertegenwoordigers uit de Houtense samenleving om met ons mee te denken. Met die inbreng scherpen we het coalitieakkoord aan en starten we met het ophalen van kennis en ideeën voor een zogenaamde samenlevingsagenda. Een agenda waarin we vastleggen hoe we mét de samenleving gemeentelijk beleid ontwikkelen en uitvoeren. We spreken af wie wat doet. En jaarlijks bekijken we gezamenlijk waar we staan, welke nieuwe ontwikkelingen er zijn en wat dit betekent voor het komende jaar. De samenlevingsagenda is een document dat we stap voor stap, met elkaar, steeds verder zullen invullen. Zaterdag 26 mei zetten we een eerste stap. De komende weken en maanden organiseren we meerdere bijeenkomsten om die samenlevingsagenda vorm en inhoud te geven.

We kijken uit naar de gesprekken die we de komende weken met u gaan voeren. Voor Houten is dit nieuw. We zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking en besluitvorming en naar een nieuw evenwicht tussen expertise uit het gemeentehuis en expertise uit de samenleving. We ontdekken gaandeweg wat wel en niet werkt, en voeren ook daarover met elkaar het gesprek. Zo geven we samen verder vorm aan ons mooie Houten.

Met vriendelijke groeten,

Namens het CDA: Kees van Dalen en Cora Gerritsen

Namens GroenLinks: Hilde de Groot en Willy van der Luit

Namens de VVD: Herman Geerdes en Eef Stiekema

Namens de ChristenUnie: Jana Smith-Visser en René Speksnijder

2 Onze leefomgeving

2.1 Energietransitie

Duurzaamheid is een belangrijk en breed onderwerp. Het raakt in veel opzichten ons leven en onze omgeving. Het komt daarom ook overal in dit coalitieakkoord terug.

De ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn blijft overeind. Houten neemt haar verantwoordelijkheid in energieopwekking, energiebesparing en voor een circulaire economie. Dit doen we ook in U10-verband¹ door gezamenlijk tot een regionale energiestrategie te komen.

In 2019 komt er een klimaatplan met nieuw beleid op het gebied van duurzaamheid. In dat plan staan thema's als de energietransitie², circulaire economie³ en klimaatadaptatie⁴ centraal. Het plan komt tot stand in samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. We formuleren meetbare en concrete tussenstappen om een energieneutrale gemeente⁵ te worden. We maken een flinke stap voorwaarts in de uitvoering van deze ambitie.

Snel aardgasvrij

In principe sluiten we nieuwbouwprojecten niet aan op het aardgasnetwerk. Bij de projecten die al in voorbereiding zijn gaan we in gesprek met projectontwikkelaars en bouwbedrijven om alsnog te kiezen voor een duurzaam alternatief. We ontwikkelen voor 2021 een gemeentelijke routekaart 'van het gas af'. Daarbij betrekken we belanghebbenden zoals inwoners, Viveste en Stedin. We streven ernaar om vóór afloop van de bestuursperiode in een bestaande wijk een proef te starten om woningen aardgasvrij te maken.

Meer windenergie

Aan de hand van het resultaat van de lopende proef in Windpark Houten, willen we in samenwerking met Eneco het rendement van dat windpark optimaliseren. We kiezen voor een tweede windmolenpark in de gemeente Houten. Dat is noodzakelijk om het klimaatprobleem het hoofd te kunnen bieden. Er ligt een concreet initiatief voor een windmolenpark met vier windmolens bij de Goyerbrug. Aantoonbaar draagvlak onder direct omwonenden is daarbij voor ons erg belangrijk.

Meer zonne-energie

Zonne-energie is hard nodig om aan onze energiedoelstelling te voldoen. We vinden het belangrijk dat op alle geschikte daken in Houten zonnepanelen komen te liggen. We stimuleren de plaatsing van zonnepanelen en intensiveren daarvoor de samenwerking met lokale coöperaties.

Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie. Daarom plaatsen we zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed, daar waar dit technisch mogelijk is en voor zover de terugverdientijd van de investeringen redelijk is. Om huizen en bedrijven, maar ook bijvoorbeeld het gemeentehuis, zichtbaar te verduurzamen willen we naast het plaatsen van zonnepanelen ook kijken naar de mogelijkheid van groene gevels of daken.

---

¹ In U10 werken gemeenten in de regio Utrecht samen op de terreinen economie, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, bereikbaarheid, duurzaamheid en energietransitie en het sociale domein.

² De energietransitie houdt in de overgang van stroom uit fossiele brandstoffen zoals gas, kernenergie en steenkolen naar volledig groene energie (zoals zon, wind, water, aardwarmte).

³ In een circulaire economie zijn zoveel mogelijk producten en grondstoffen herbruikbaar en wordt zo min mogelijk vernietigd.

⁴ Klimaatadaptatie is het aanpassen van de omgeving aan de klimaatverandering.

⁵ De gemeente is energieneutraal als zij evenveel energie opwekt als gebruikt.

Voor de aanleg van zonnenvelden is het Uitnodigingskader zonnenvelden leidend. Daarbij houden we rekening met behoud van de kwaliteit van het landbouwgebied, de gevolgen voor flora en fauna en de begrenzing van het Unesco werelderfgoedgebied. Het uitnodigingskader wordt volgens afspraak in 2020 geëvalueerd.

Groene leges

Duurzaam gedrag belonen we. Om de drempel voor het verduurzamen van woningen voor particuliere woningeigenaren te verlagen loopt in 2018 en 2019 de pilot 'groene leges'⁶. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie van deze proef, kiezen we voor groene leges en breiden deze uit.

Energiefonds

We onderzoeken de mogelijkheid om een energiefonds in te stellen, bij voorkeur regionaal. Met zo'n fonds krijgen inwoners de gelegenheid hun huis te verduurzamen. We zoeken samenwerking met bedrijven en andere partners, zoals Viveste, om hieraan deel te nemen. We brengen het energiefonds actief onder de aandacht van inwoners en bedrijven.

Voortzetting Duurzaamheidsfonds

We zetten het Duurzaamheidsfonds voort. Op basis van de evaluatie van 2018 en het klimaatplan optimaliseren we de omvang en werking ervan.

2.2 Bouwen en wonen

De samenstelling van de bevolking verandert. We zien meer alleenstaanden en er ontstaan andere gezinsvormen. De vergrijzing neemt toe en mensen blijven steeds langer zelfstandig wonen. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de huisvesting, leefbaarheid en het voorzieningenaanbod van Houten. Daarnaast heeft woningstichting Viveste een woningvoorraad die niet volledig past bij haar belangrijkste taak: het huisvesten van huishoudens met lage inkomens.

In de afgelopen jaren is uit onderzoek gebleken dat de Houtense en de regionale woningbehoefte veel groter is dan we hadden voorzien. In de regio Utrecht blijkt tot 2040 vraag te zijn naar circa 75.000 woningen.

Hoe Houten met dit vraagstuk om zou kunnen gaan, is vastgelegd in de *Stedenbouwkundige verkenning voor Houten*, die begin 2018 is opgeleverd. Met de verkenning is in beeld gebracht wat de kwaliteiten van Houten zijn en waar de mogelijkheden liggen voor uitbreiding van woningbouw.

Stedenbouwkundige visie

We willen meer woningen bouwen dan tot nu toe voorzien was om aan de groeiende vraag te voldoen en om de wachtlijsten te verkorten. We maken vaart om, in afstemming met de regio, tot een stedenbouwkundige visie voor heel Houten te komen. Deze is gebaseerd op de *Stedenbouwkundige verkenning* en op het huidige unieke ontwerp van Houten.

We formuleren op korte termijn algemene randvoorwaarden voor nieuwbouwprojecten. Wanneer zich tijdens de totstandkoming van de stedenbouwkundige visie urgente situaties of kansen voordoen om

---

⁶ De pilot heeft betrekking op plaatsing van zonnepanelen aan de gevel en op aanpassing van de gevels en het dak van een woning waardoor de woning aantoonbaar Nul-op-de-Meter krijgt. In deze gevallen krijgt de eigenaar de betaalde leges terug zodra de maatregelen zijn uitgevoerd.

woningen te realiseren, dan toetsen we deze aan de randvoorwaarden en gaan we hierover in gesprek met inwoners en de raad.

Sociale woningbouw

Wij hebben de ambitie om een fors aantal sociale woningen te bouwen. Als het om zeer kleine projecten gaat is dat soms lastig te realiseren. Op dit moment wordt onderzocht hoe een 'Fonds sociale woningbouw' kan worden opgericht. In dat fonds storten ontwikkelaars van woningbouwprojecten een financiële bijdrage, als zij in hun bouwplan onverhoopt onvoldoende sociale woningbouw kunnen realiseren. Het geld in het fonds maakt het mogelijk dat in andere bouwprojecten toch sociale woningbouw kan komen.

Voorzien in de woningbehoefte

De komende jaren willen we een forse inspanning leveren zodat onze inwoners een geschikt huis kunnen vinden. Te veel inwoners staan te lang op de wachtlijst voor een geschikte woning. Het gat tussen het beschikbare aantal woningen en de woningbehoefte willen we zo veel mogelijk dichten.

We streven naar een mix van woningen die past bij de behoefte en de demografische ontwikkeling in Houten. We zetten vooral in op woningen voor jongeren, starters en senioren.

Daarbij gaat het dan om de grootte van de woningen en woonvormen (zoals generatiewoningen). En het moet een mix zijn van koopwoningen en huurwoningen. Daarbij ligt het accent op sociale woningbouw (koop en huur) en huurwoningen in het middensegment. Hiermee stimuleren we de doorstroming op de Houtense woningmarkt. Ook willen we dat Viveste meer maatregelen neemt om tegen te gaan dat mensen wonen in een huis met een te lage huur ten opzichte van hun inkomen, het zogenaamde 'scheefwonen'.

Ook in de kleine kernen willen we op kleine schaal gaan bouwen. Daarmee voorzien we in de lokale woningbehoefte en het versterkt de leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen.

Combinatie van wonen en zorg

Ook onder 'zorgdoelgroepen' en mensen met een beperking is een woningbehoefte waarin we willen voorzien. We zijn groot voorstander van nieuwe woonvormen als alternatief voor intramuraal⁷ zorg, ook voor jeugdigen. We brengen de behoefte aan dergelijke woonvormen in beeld. Het nieuwe wooncomplex aan De Molen 20 wordt het gezamenlijke visitekaartje van Viveste en de gemeente: hier komen 'vragers' (huurders die lichte begeleiding nodig hebben) en 'draggers' (huurders die die begeleiding willen en kunnen bieden) te wonen.

We willen voorsorteren op de verplichting om vanaf 2020 als gemeente zelf maatschappelijke opvang en beschermd wonen voor kwetsbare doelgroepen te regelen. Dit gebeurt nu nog vanuit centrumgemeente Utrecht.

Lokale wooninitiatieven

Wij merken dat steeds meer inwoners samen met anderen hun (duurzame) woonwens vorm willen geven. Wij ondersteunen deze initiatieven voor creatieve en toekomstbestendige woonconcepten.

---

⁷ Intramuraal zorg (letterlijk: zorg binnen de muren) is gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt in een zorginstelling, zoals een ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of een instelling voor verstandelijk gehandicapten.

2.3 Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie

We willen het rentmeesterschap van de aarde vormgeven: we zorgen samen voor de wereld waarin we leven. We willen dat er meer ruimte komt voor flora en fauna in onze gemeente, waarmee we recht doen aan de *Toekomstvisie Houten 2025*. We maken een totaalvisie op flora en fauna.

We houden ons buitengebied bewoonbaar, bereikbaar en duurzaam groen. Bij projecten en gebiedsontwikkeling in het buitengebied is het uitgangspunt dat we bij elke activiteit kijken naar de mogelijkheid voor versterking van natuurwaarden. We houden daarbij de positie van de agrarische ondernemers en de inwoners in het oog.

Landbouw, recreatie en natuur op het Eiland van Schalkwijk

Het Eiland van Schalkwijk is een prachtig gebied, van oudsher een overwegend land- en tuinbouwgebied met daarin twee mooie kleine kernen: Schalkwijk en Tull en 't Waal. De afgelopen jaren is er met de structuurvisie Eiland van Schalkwijk gewerkt aan een duurzame ontwikkeling van het eiland, met en door alle betrokken partijen (uitnodigingsplanologie). We dagen inwoners en bedrijven uit om met initiatieven en nieuwe samenwerkingsvormen te komen. Naast landbouw en recreatie is natuur een belangrijke drager voor de economische ontwikkeling van het eiland. We streven in het gehele buitengebied een vitale landbouwsector na die werkt aan duurzaamheid en innovatie. De komende bestuursperiode zetten we in op duurzame grondgebonden landbouw, waarbij natuurontwikkeling en behoud van cultuurhistorische waarde belangrijke voorwaarden zijn. We laten zien dat op het eiland de drie dragers landbouw, recreatie en natuur goed samengaan en elkaar versterken.

Bescherming weidevogels

We gaan samen met de Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk en de agrarische ondernemers in gesprek hoe en waar we het weidevogelgebied kunnen vergroten. We verbeteren het klimaat voor weidevogels op het eiland en dragen bij aan de compensatie voor agrariërs. We onderzoeken de mogelijkheden van medefinanciering door woningbouw, waarmee we gebiedsuitbreiding voor weidevogels mogelijk maken, door middel van zogenaamde 'gruttowoningen'.

Ontwikkeling Fort Honswijk

De gemeente Houten wil Fort Honswijk als uniek cultureel erfgoed behouden en de historische waarden zo mogelijk versterken. De gemeente is met een divers samengestelde groep belanghebbenden een participatietraject gestart. Op basis van verschillende scenario's voor het fort maken we een keuze. Deze werken we uit in een masterplan. Het masterplan moet recht doen aan de ecologische waarden van deze bijzondere plek. Het fort ontwikkelt zich tot één van de economische dragers voor de toeristisch-recreatieve sector op het Eiland van Schalkwijk. Het fortterrein moet toegankelijk blijven voor publiek. Daarnaast moeten de forten en werken van de Stelling van Honswijk elkaar aanvullen. Nergens wordt de Nieuwe Hollandse Waterlinie zo compleet en in samenhang beleefd als hier.

De gemeente is bereid financieel bij te dragen aan de ontwikkeling van het fort. Het fort moet op termijn een sluitende exploitatie hebben, zodat geen subsidies nodig zijn. Het is van belang dat de verkeersbewegingen van en naar het fort passen binnen de kaders van de *Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk 2017-2027*.

Projecten in het gebied van Fort Honswijk, de recreatieplas bij Tull en 't Waal en het project tot versterking van de Lekdijk bekijken we in samenhang.

Ontwikkeling Kromme-Rijnstreek

De Kromme-Rijnstreek is een bijzonder mooi gebied, dat we delen met onze buurgemeenten Bunnik en Wijk bij Duurstede. De Omgevingsvisie die Houten samen met deze gemeenten heeft vastgesteld is het uitgangspunt voor ontwikkeling. We streven naar een verdere verduurzaming van de fruitteelt en een goede bodem- en waterkwaliteit in het gebied. Daarvoor gaan we in gesprek met fruitteelers en het waterschap. We maken het gebied aantrekkelijker voor inwoners en recreanten door in te zetten op natuurontwikkeling, fiets- en wandelpaden en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden. Samen met inwoners en ondernemers werken we aan de leefbaarheid van 't Goy.

Natuur- en milieueducatie

Om onze kinderen de zorg voor natuur en milieu bij te brengen is onderwijs belangrijk. Op dit moment is natuur- en milieueducatie versnipperd. We willen hier meer structuur in aanbrengen. Toekomstscenario's voor natuur- en milieueducatie worden momenteel onderzocht. We kiezen op basis van dit onderzoek een richting. Daarin werken we samen met de regio en maatschappelijke organisaties.

Investeren in dierenwelzijn

Dieren verdienen onze zorg en aandacht. De huidige *Nota Dierenwelzijn* is een uitstekende basis om onze ambities op het gebied van dierenwelzijn verder uit te bouwen. We stellen hiervoor meer geld beschikbaar.

2.4 Mobiliteit en bereikbaarheid

Houten ligt prachtig centraal in Nederland en is onlosmakelijk verbonden met de populaire Utrechtse regio. De verkeerstromen in deze bloeiende regio nemen toe. Willen we Houten bereikbaar en leefbaar houden, dan moeten we op zoek naar goede en schone vervoersalternatieven. Als Fietsstad van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets. Maar we stimuleren ook ander schoon (openbaar en/of elektrisch) vervoer.

Fietsen stimuleren

Fietsen in Houten is niet alleen snel, maar ook gezond en leuk. We willen dat meer mensen in Houten op de fiets stappen voor ritten korter dan 7,5 kilometer. We onderzoeken hoe we dit kunnen realiseren en investeren in stimulerende maatregelen. De basis is een uitstekende fietsinfrastructuur waardoor inwoners veilig en ontspannen kunnen fietsen naar werk, school, winkel of vrijetijdsbesteding. Zo vinden we het belangrijk dat de fietsverbinding tussen Houten en Utrecht Science Park (De Uithof) veiliger en comfortabeler wordt. We lossen ontbrekende schakels in de fietsinfrastructuur zoveel mogelijk op. Ook dat maakt de fiets als vervoersmiddel van, naar en door Houten aantrekkelijker. Houten blijft op die manier goed bereikbaar en geschikt voor fietssnelverkeer. Bij de uitwerking van de verschillende maatregelen werken we nauw samen met de lokale Fietsersbond.

In de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk 2017-2027 staan veel fietsprojecten op de planning. Om alle ambities uit te voeren is een forse investering van de gemeente nodig. Dat is een belangrijke voorwaarde voor de provincie en/of het Rijk om bepaalde projecten mee te financieren.

Veilig fietsen in het buitengebied

We gaan door met verkeersmaatregelen die het buitengebied tussen Houten, Odijk en Bunnik leefbaarder en veiliger moeten maken. We zetten ons onder andere in voor de komst van een vrijliggend fietspad langs de N410 tussen Houten en Odijk.

Veranderende mobiliteitsbehoeften

We bereiden ons voor op de veranderende mobiliteitsbehoeften. We haken actief aan bij provinciale en rijksregelingen om het Houtense vervoer verder te verduurzamen. We ondersteunen en stimuleren lokale initiatieven hiervoor. Zo willen we bijvoorbeeld ruimte geven aan deelautoconcepten en duurzame en innovatieve bezorgdiensten in de wijken.

We faciliteren het elektrisch rijden door het aantal laadpalen aan te laten sluiten bij de groeiende behoefte van onze inwoners. We willen proactief inspelen op ontwikkelingen. Hierbij hebben we ook oog voor de parkeerdruk in sommige wijken.

We maken een nieuwe parkeernota, inclusief parkeernormen. Waar het kán (afhankelijk van het betreffende woonconcept of de mobiliteitsbehoefte), verlagen we de norm. We vergroenen bestaande en nieuwe parkeerplaatsen.

Bij alle projecten op het gebied van mobiliteit houden we rekening met de belangen van het landschap en het groen.

Betere doorstroming op de Rondweg en richting snelwegen

De ambitie voor een volledige verkeersaansluiting van Houten op de A12 (van en naar Utrecht en Arnhem) blijft staan. Dit is belangrijk voor een goede doorstroming op de Houtense Rondweg. Deze aansluiting is ook nodig om sluipverkeer in het buitengebied tussen Houten-Bunnik-Odijk te voorkomen.

Daarnaast onderzoeken we hoe we knelpunten, zoals bij het kruispunt Kruisweg/Binnenweg/Rondweg en de aansluiting op de Limesbaan, kunnen aanpassen om de doorstroming en verkeersveiligheid voor fietsers, bussen en auto's te verbeteren. Er zijn veel vernieuwende ideeën over doorstroming van het verkeer en verkeersmanagement, die kunnen bijdragen aan een soepele afwikkeling van het verkeer op de Rondweg. Bovendien vermindert daarmee de belasting voor het milieu. We onderzoeken wat hierin mogelijk is.

Goed openbaar vervoer

Inwoners moeten zich op een vlotte manier kunnen verplaatsen met het openbaar vervoer. We blijven in gesprek met OV-bedrijven om onder andere de bus-en treinverbindingen in en rond de nachtelijke uren te verbeteren.

In 2021 evalueren we de nieuwe (tijdelijke) busverbindingen naar Vianen, Zeist, en Odijk (inclusief de overstap Wijk bij Duurstede).

Ook bij toekomstige woningbouwontwikkeling in Houten zetten wij in op goede regionale en lokale OV-verbindingen.

Doelgroepenvervoer op maat

We vinden het belangrijk dat ouderen en mensen met een beperking mobiel blijven. We faciliteren hiervoor duurzame oplossingen op maat en zorgen zo voor een passend alternatief voor openbaar vervoer binnen de Rondweg en naar de kleine kernen.

Oude Dorp autoluw

We herijken de *Visie Oude Dorp*. We onderzoeken verschillende varianten om het autogebruik op het Plein, inclusief parkeren, terug te dringen.

We kijken in samenhang naar de ruimtelijke ontwikkelingen in het Oude Dorp en bekijken de actuele parkeersituatie en de verkeersstromen. Het Plein blijft per auto bereikbaar, maar heeft geen doorgaande functie meer. We stimuleren het fietsgebruik en verbeteren zo de beleving van het Oude Dorp en het Plein.

Betere luchtkwaliteit

Schone lucht is van levensbelang. In de steeds drukker wordende regio Utrecht moeten we daar blijvend aandacht voor hebben. De provincie Utrecht heeft, onder andere samen met de gemeenten, de *Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht 2018-2022* opgesteld. We dragen bij aan deze agenda en geven daar een Houtense invulling aan.

2.5 Openbare ruimte en groen

Houten is een prachtig groene gemeente. Dat maakt het wonen in Houten ook zo aantrekkelijk. Samen met onze inwoners koesteren we die kwaliteit en behouden we die voor de toekomst. We verbeteren het aanzien en de beleving van het groen.

Een grote verscheidenheid aan planten en dieren zorgt ervoor dat de natuur haar nuttige functies voor de mens kan blijven vervullen, zoals het bestuiven van gewassen, schoon drinkwater en zuivere lucht. Een groene omgeving is dus niet alleen mooi maar ook hard nodig. De verscheidenheid aan planten en dieren neemt af en dat heeft gevolgen voor mens en natuur. Houten wil daarom bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit⁸.

We ontwikkelen een totaal visie op het Houtense groen.

Deze visie is een belangrijke bouwsteen bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties. We maken de visie samen met inwoners, ondernemers en andere betrokken partijen.

Meer groen en diversiteit

We streven naar behoud en uitbreiding van ons groen. We gaan door met ecologisch groenbeheer, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en bloemenweides.

Waar mogelijk verbinden we groene gebieden in Houten met elkaar, zodat planten en dieren meer leefruimte krijgen. De bermen maaien we op een meer milieuvriendelijke wijze, met als resultaat dat er meer bloemen komen die aantrekkelijk zijn voor vlinders en bijen.

We zetten ons in voor leefbare, groene wijken met voldoende (natuur)speelplekken voor kinderen en een openbare ruimte voor ontmoeting voor jong en oud. We ondersteunen scholen actief bij het vergroenen van schoolpleinen en/of de aanleg van moestuinen. Ook ondersteunen we experimenten om meer bomen en struiken aan te planten op particuliere grond.

---

⁸ *Biodiversiteit is de verscheidenheid aan planten en dieren in een bepaald gebied.*

Bestrijding wateroverlast

Door klimaatverandering krijgen we te maken met hogere temperaturen, nattere winters, heftigere buien en drogere zomers. We willen onze omgeving klimaatbestendig inrichten zodat dat we de gevolgen van klimaatverandering op kunnen vangen. We werken daarbij samen met gemeenten, provincie, het hoogheemraadschap en de veiligheidsregio. Deze partijen hebben afgesproken aan de slag te gaan met vier klimaatthema's: veiligheid, hitte, droogte en wateroverlast.

Ter bestrijding van de wateroverlast gebeurt er al veel, zoals de Operatie Steenbreek, de regentonnenactie, het ontsteden van de openbare ruimte en vergroenen van parkeerplaatsen. We willen intensiever inzetten op dit soort projecten. De bestrijding van wateroverlast maakt ook onderdeel uit van de te ontwikkelen visie op klimaatadaptatie.

Mooier aanzien

Voor de beeldkwaliteit en beleving van de openbare ruimte kijken we kritisch op welke plekken meer onderhoud en onkruidbestrijding nodig is. Bij onkruidbestrijding zet de gemeente in op de meest milieuvriendelijke aanpak.

We stimuleren en ondersteunen acties voor het opruimen van zwerfafval, zoals Burendag, Opschoondag en acties op scholen.

2.6 Economie en ondernemen

In de afgelopen jaren is een aantal bouwstenen voor onze economische koers gemaakt. Denk aan de *Toekomstvisie Houten 2025*, de *Retailvisie 2025*, de *Woonvisie*, de *Kantorenvisie* en recentelijk de *Stedenbouwkundige verkenning*.

Samen met het Houtense bedrijfsleven en belanghebbende organisaties brengen we meer samenhang in deze bouwstenen. Dit helpt om te komen tot een optimaal ondernemersklimaat in Houten. Uitgangspunt daarbij is 'groen, gezond en slim' ondernemen, de koers die de U10-gemeenten hebben uitgewerkt voor de regio. Het resultaat is een economische agenda, waarin de beleidsvoornemens voor de toekomst worden beschreven en uitgewerkt. Deze agenda wordt regelmatig aangepast aan de actualiteit. De agenda is een toetssteen voor ontwikkelingen die zich aandienen.

Gunstig vestigingsklimaat

We zorgen voor een gunstig vestigingsklimaat voor innovatieve ondernemers in Houten. We willen sneller meer duurzame en sociale ondernemers. We verleiden hen en helpen hen actief om zich hier te vestigen en stappen te zetten op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie. Dat doen we met een pakket aan maatregelen. Zzp'ers bieden we waar mogelijk gerichte ondersteuning.

We onderzoeken de mogelijkheid om ruimte te bieden aan start-ups op het gebied van duurzaamheid. De aanwezigheid van deze start-ups kan op haar beurt duurzame ondernemers over de streep trekken om zich in Houten te vestigen.

We hebben een digitaal gemeentelijk loket voor bestaande en nieuwe ondernemers, met daaraan gekoppeld één aanspreekpunt. Dit aanspreekpunt willen we ontwikkelen tot een initiatievenmakelaar. Deze makelaar haalt initiatieven op bij ondernemers, hij begrijpt hen, denkt mee en wijst hen de weg.

Agrarische bedrijven

We omarmen de agrarische bedrijven in het buitengebied als belangrijke Houtense ondernemingen. De gemeente benadert agrarische ondernemers niet alleen vanuit de invalshoek van ruimtelijke regelgeving maar met een bredere blik. We vinden een goede balans tussen het bieden van voldoende ruimte aan agrarische bedrijven en het beschermen van de kwetsbaarheid van het buitengebied.

Voorbeeld in aanbestedingsbeleid

We willen een voorbeeldgemeente zijn, ook op het gebied van inkoop. Het aanbestedingsbeleid is transparant en bij het inkoopproces richten we ons op maatschappelijke waarde. Waar mogelijk kopen we duurzaam en circulair in, nodigen we lokale ondernemers uit en geven we de voorkeur aan Houtense producten. Daarnaast blijven we met het aanbestedingsbeleid zoveel mogelijk sturen op Social Return On Investment⁹: Het inkoopproces verloopt met zo min mogelijk administratieve lasten.

Vitale winkelcentra en horeca

Er wordt hard gewerkt aan het vitaler maken van de winkelcentra Het Rond, Castellum en het Oude Dorp. We stimuleren de eigenaars van de winkelcentra om een divers winkelaanbod te realiseren, met plek voor lokale winkeliers. We vinden duurzaam ondernemen belangrijk. Evenals de leefbaarheid voor de omwonenden van de winkelcentra.

We hebben in Houten de winkeltijden vrijgegeven. Daar willen we geen verandering in brengen. We zien erop toe dat de ondernemers daadwerkelijk de openingstijden van hun winkel naar eigen inzicht kunnen bepalen. We stimuleren onderlinge afstemming van de openingstijden.

We brengen de behoefte van horecaondernemers en inwoners aan vrije openingstijden in kaart. Daarbij hebben we ook oog voor de gevolgen voor omwonenden.

2.7 Veiligheid

Bestrijden en voorkomen van criminaliteit en overlast

In Houten is er relatief weinig criminaliteit. Fietsendiefstal, woninginbraken en autokraken blijven echter de inzet vergen van politie en gemeente. Vooral de bestrijding van het toegenomen aantal autokraken vraagt aandacht.

Onze Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) houden zich bezig met toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Daarmee dragen ze bij aan het terugdringen en voorkomen van overlast. We evalueren de inzet van de BOA's, en maken hun bijdrage zichtbaar en meetbaar.

De buurtbemiddeling van Van Houten&co is een belangrijke partner voor de wijkagenten. De bemiddelaars kunnen problemen helpen de-escaleren. We blijven de buurtbemiddeling dan ook van harte ondersteunen.

We stimuleren het gebruik van WhatsAppgroepen onder inwoners. In samenwerking met de wijkagent kunnen we overlast en criminele activiteiten zo vroegtijdig signaleren.

---

⁹ Social Return On Investment houdt in dat investeringen niet alleen een economisch rendement opleveren, maar ook een sociale opbrengst hebben; dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werk krijgen.

Tegengaan van ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit ¹⁰ is niet zichtbaar maar tast het fundament van de samenleving sluipenderwijs aan. Voor 2018 en 2019 zijn er extra middelen toegekend voor de bestrijding van ondermijning. We streven ernaar om ook na 2019 hiervoor voldoende capaciteit en expertise beschikbaar te hebben.

Water en veiligheid

Het klimaat verandert. Er valt meer neerslag in korte tijd en de zeespiegel stijgt. Dat heeft invloed op de waterveiligheid. Het risico van overstromingen en van wateroverlast neemt toe. We ontwikkelen een goede visie en strategie op klimaatadaptatie om een waterbestendige en veilige gemeente te zijn.

---

¹⁰ *Ondermijnende criminaliteit is misdaad die maatschappelijke structuren of het vertrouwen daarin schaadt. Dit soort criminaliteit wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Mensenhandel, de productie van en handel in drugs, witwassen, financieel-economische criminaliteit (fraude) en cybercrime: het draait allemaal om het verdienen van zoveel mogelijk geld.*

3 Onze sociale omgeving

We streven naar een inclusieve samenleving¹¹ waarin iedereen naar vermogen en volwaardig kan meedoen. We staan voor een persoonsgerichte en integrale benadering die aansluit bij de eigen kracht en de behoefte van de inwoner. We regelen zorg en ondersteuning waar dat nodig is en zo dichtbij mogelijk. Er is een verandering in gang gezet van hulp en zorg bij problemen naar preventie ('voorkomen is beter dan genezen'). In die kanteling zetten we de komende vier jaar meer stappen. De gemeente werkt samen met onderwijs, zorginstellingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. We vinden het belangrijk dat de gemeente en andere organisaties toegankelijk zijn en in begrijpelijke taal met inwoners communiceren. Goede ondersteuning begint bij 'vinden en gevonden worden'. We leveren zoveel mogelijk maatwerk en handelen vanuit de bedoeling van de regels.

3.1 Gezondheid, zorg en welzijn

Regie op de ingangen tot zorg

De zorg moet inclusief, nabij, eenvoudig en betaalbaar zijn. Maar de toegang tot zorg is voor velen nog moeilijk te vinden. Daarom willen we dat er de komende periode meer regie komt op alle ingangen tot zorg en ondersteuning.

Preventie en vroegsignalering

Preventie en vroegsignalering zijn essentieel bij armoede, arbeidsparticipatie, passende zorg en eenzaamheid. Daarmee kunnen problemen worden voorkomen of vroegtijdig bestreden. We leveren een bijdrage aan versterking van de preventieve zorg.

In dit verband vinden we maatschappelijke ontmoetingsplekken als het Huis van Houten, het Wereldhuis, de Krachtfabriek, de Technieklab of het Repair Café belangrijk. Zij vervullen een functie in de preventie of bestrijding van laaggeletterdheid, schulden of eenzaamheid. We zorgen ervoor dat er voldoende sociale ontmoetingsplekken zijn.

Preventie is ook van belang bij verward gedrag. De komende periode hebben we hier extra aandacht voor. We zorgen voor een betere samenwerking tussen sociaal domein, zorg en veiligheid, zodat deze groep mensen niet tussen wal en schip valt. Die samenwerking borgen we ook op bestuurlijk niveau. Regionale afstemming is hierbij ook belangrijk.

Eigenlijk heeft iedereen een signaalfunctie; van de burens en de thuiszorgaanbieders tot de sportvereniging en de school. We willen dit onder de aandacht brengen en er meer regie op gaan voeren. Daarvoor gaan we de wijk in, zonder dat we 'achter de voordeur' van mensen komen.

Iedereen kan de gemeente aanspreken op inclusie. Inclusie is onderdeel van ons werk; iedereen is gelijk.

Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers

Nuldlijnszorg van mantelzorgers en vrijwilligers is essentieel. We willen deze zorg versterken, onder andere door ervoor te zorgen dat vrijwilligers weten bij wie ze terecht kunnen voor professionele ondersteuning. We gaan met de vrijwilligersorganisaties kijken waar verbeteringen doorgevoerd

---

¹¹ Een samenleving waar iedereen kan meedoen; waarbij achtergestelde groepen worden ingesloten in de samenleving op basis van gelijke rechten en plichten.

kunnen worden en we faciliteren optimale samenwerking. Natuurlijk blijft het uitgangspunt 'professioneel waar het moet, vrijwillig waar het kan'.

Goede mantelzorg zorgt ervoor dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen. Daarom geven we expliciete aandacht aan de ondersteuning van mantelzorg én aan de bekendheid van die ondersteuning. We onderzoeken hoe we mantelzorgers kunnen ontlasten, bijvoorbeeld door respijtzorg¹². En we bedenken of en hoe we flexibeler kunnen omgaan met regels voor mantelzorgwoningen.

Programma Sociale Kracht en daarna

Met het Programma Sociale Kracht is een beweging richting inclusieve samenleving in gang gezet. Het programma wordt in 2019 geëvalueerd. We willen opnieuw naar het hele sociale domein in onderlinge samenhang kijken en daar ook onderwijs en arbeidsparticipatie bij betrekken. Door flexibeler te werken, beleidsterreinen beter op elkaar af te stemmen en de zorgcoördinatie te verbeteren, kunnen we maatwerk leveren en het beschikbare geld effectiever inzetten.

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen in de wijk

Wij onderstrepen het belang van de Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Hierin willen de U10-gemeenten de komende jaren een belangrijke stap zetten. Kern van de verandering is dat zowel maatschappelijke opvang als beschermd wonen veel meer lokaal 'in de wijk' worden georganiseerd. Momenteel bevinden de meeste voorzieningen zich nog in de stad Utrecht. Utrecht is centrumgemeente. Vanaf 2020 moet Houten deze voorzieningen zelf gaan organiseren.

Right to challenge

We staan positief tegenover bewonersinitiatieven op het gebied van zorg en welzijn. We onderzoeken in hoeverre we 'right to challenge' mogelijk kunnen maken. Daarbij gaan bewoners de uitdaging aan om taken van de gemeente over te nemen, omdat zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. We formuleren de ambitie van de gemeente voor initiatieven en voeren er regie op.

3.2 Sociale zekerheid, werk en inkomen

Arbeidsparticipatie lokaal en op maat

Werken is één van de manieren om mee te kunnen doen in de samenleving. Werk biedt mensen die in armoede leven de kans om daaruit te komen. Door werk, betaald of onbetaald, krijgen mensen ook structuur en waardering.

Arbeidsparticipatie regelen we zoveel mogelijk lokaal, met inzet van de Houtense Werktafel. Deze willen we dan ook in stand houden. Een lokale aanpak vergemakkelijkt een integrale benadering, waarbij we maatwerk kunnen leveren. Ook kunnen we makkelijker de verbinding leggen met Houtense werkgevers, met andere onderdelen van het sociaal domein (zoals maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en schuldhulpverlening) en andere betrokkenen (denk aan huisvesting).

We zorgen ervoor dat we beter zichtbaar worden voor onze doelgroepen, zodat zij de gemeente en de gemeente hen kan vinden en leren kennen. We streven ook naar een inzichtelijk netwerk van werkgevers, instellingen en organisaties.

---

¹² Respijtzorg is de tijdelijke overname van zorg om de mantelzorger een adempauze te geven.

Er komt een meer motiverende benadering om mensen te stimuleren om te gaan werken. We zoeken aansluiting bij talenten en kwaliteiten van mensen; regels zitten daarbij zo min mogelijk in de weg. We houden contact met de mensen. Hierdoor krijgen we ook beter zicht op diegenen die niet willen werken of ten onrechte gebruik maken van de sociale zekerheid.

We betrekken de Houtense ondernemers nog meer bij de arbeidsparticipatie. Daarbij ontzorgen en ondersteunen we hen zoveel mogelijk. We hebben zo min mogelijk beperkende regelgeving en gaan vanuit de bedoeling met regels om. Zo vergemakkelijken we het ondernemers om mensen in dienst te nemen.

Bij dit alles hebben we speciale aandacht voor aangepast, begeleid en beschut werk voor mensen met een beperking. De gemeente neemt hier haar verantwoordelijkheid in en gaat hier voortvarend mee aan de slag.

We willen dat statushouders volwaardig deel uitmaken van de Houtense samenleving. We zoeken naar opties om hen hiervoor al in een eerder stadium naar werk te begeleiden, zodat ook de inburgering en het leren van de taal sneller kunnen gaan.

Ontwikkeling Werk en Inkomen Lekstroom

Omdat we streven naar lokaal en nabij georganiseerd maatwerk voor arbeidsparticipatie verandert de component 'werk' van onze regionale sociale dienst Werk en Inkomen Lekstroom (WIL). Hiervoor zijn verschillende opties. Dit vraagt zorgvuldigheid en weloverwogen keuzes. Samen met de Houtense Werktafel en WIL onderzoeken we wat voor Houten op termijn de beste manier van werken is. WIL blijft in ieder geval een belangrijke partner als het gaat om het verstrekken van uitkeringen, de samenwerking met de andere aangesloten gemeenten, de arbeidsregio en de opgedane deskundigheid.

Aanpak van armoede

Aanpak van armoede heeft de absolute aandacht. Het is onacceptabel dat zo'n 1500 gezinnen in Houten leven rond het bijstandsniveau. Werk is daarbij een belangrijke factor, maar ook de terugdringing van laaggeletterdheid. Schuldhulpmaatjes krijgen concretere inhoudelijke ondersteuning. De vroegsignalering van armoede gaan we verbeteren in samenwerking met de maatschappelijke organisaties.

Het is daarnaast van belang dat we vindbaar en bereikbaar zijn voor Houtenaren die in armoede verkeren of daarin dreigen te vervallen. En dat de betrokken organisaties zicht hebben op armoede en goed samenwerken.

We hebben een aantal minimaregelingen. Die zijn bedoeld om mensen met de laagste inkomens te ondersteunen en een armoedeval¹³ te voorkomen. Als criterium voor ondersteuning geldt een percentage van het sociale minimum. Het percentage verschilt per regeling. Samen met betrokken instellingen evalueren we de effectiviteit van de verschillende minimaregelingen.

---

¹³ Armoedeval is het verschijnsel dat mensen met een uitkering er in inkomen op achteruit gaan wanneer ze betaald werk gaan doen.

3.3 Jeugd en onderwijs

Jeugdhulp

Ook bij jeugdhulp vinden we: ‘voorkomen is beter dan genezen’. Preventie en op tijd de juiste hulp, dichtbij huis, krijgen is daarvoor een randvoorwaarde. We willen dat lokale instanties nog beter samenwerken. Daarmee hopen we (multi)problematiek te voorkomen en beter maatwerk te kunnen leveren. Dit is in de eerste plaats in het belang van de jeugdige en het gezin, maar het helpt ook bij het drukken van de kosten. Vooral specialistische intramurale jeugdhulp (hulp in instellingen) legt een groot beslag op het beschikbare budget. Daarom moet er een beweging plaatsvinden van opname in instellingen naar steun dicht bij huis en dicht bij school. Deze gewenste aanpak wordt bemoeilijkt door de complexiteit van de Jeugdwet en de financieringssystematiek. We willen de komende jaren stappen zetten om flexibeler met budgetten om te gaan. Zodat we deze makkelijker preventief en lokaal kunnen inzetten.

De ondersteuning van jongvolwassenen verdient speciale aandacht. De jeugdhulp stopt bij 18 jaar. De jongere kan dan ineens met de heel anders werkende regimes van de Wmo en de Participatiewet te maken krijgen. We zoeken naar mogelijkheden voor een meer gecoördineerde aanpak om hier verbetering in aan te brengen. Dit doen we mede met het oog op de verantwoordelijkheid die de gemeente vanaf 2020 krijgt voor beschermd wonen en maatschappelijk opvang.

Voorkomen van (echt)scheiding

Het verbreken van relaties heeft grote gevolgen; voor de partners, voor de kinderen maar ook voor de samenleving (op het gebied van huisvesting, uitkeringen of zorg). We vinden het belangrijk om te investeren in het voorkomen van (echt)scheidingen, binnen de bestaande taken van de gemeente.

Inclusief onderwijs

Bij een inclusieve samenleving hoort inclusief onderwijs. Alle kinderen verdienen een zo passend mogelijke plek zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs. De voltallige raad heeft begin 2018 het manifest “Passend onderwijs passend maken in Houten”, dat betrekking heeft op het primair onderwijs, ondertekend. Het college gaat met de uitvoering van het manifest aan de slag en doet dit nadrukkelijk samen met schoolbesturen, het samenwerkingsverband primair onderwijs en jeugdhulporganisaties. We ontwikkelen een gezamenlijke visie op opvoeden, opgroeien en ontwikkelen. Dit is nodig om tot samenhangende hulp voor kinderen en jongeren te komen en het beleid van “één gezin, één plan, één regisseur” uitvoering te kunnen geven.

Ook met betrekking tot het voortgezet onderwijs leeft de wens om tot inclusiever onderwijs te komen. Dit vergt een langdurig en zorgvuldig proces. We gaan eerst aan de slag met een gezamenlijke visie op het onderwijs- en ondersteuningsaanbod in Houten, in het samenwerkingsverband Utrecht Zuid en de regio. Daarbij brengen we de voorwaarden voor meer inclusief voortgezet onderwijs in beeld.

Lessen gericht op preventie, burgerschap en cultuur

Scholen spelen een cruciale factor in het leven en de ontwikkeling van onze kinderen. Samen met scholen, en ook met sportverenigingen, zetten we in op preventie van misbruik van alcohol en drugs, maar ook op het tegengaan van pesten, stress, discriminatie en seksuele intimidatie. Positief kijken we naar burgerschap en de culturele ontplooiing van onze jeugd. Voor cultuureducatie komt dan ook geld beschikbaar conform de wens van de gemeenteraad. Houten is trots op haar tolerante en sociaal weerbare jongeren.

We stimuleren dat elke school de preventieactiviteiten in samenhang beziet en een algeheel preventieplan maakt.

Huisvesting scholen

We nemen de uitvoering van het Strategisch huisvestingsplan onderwijs en het Visiedocument Toekomst schoollocaties Houten-Noordwest ter hand. Bepaald wordt of renovatie of vervangende nieuwbouw van de Van Harte School op de locatie van het Oude Dorp gewenst en haalbaar is. Vanwege de fusie tussen OBS Klavertje Vier en OBS De Brug investeren we in het gebouw van Klavertje Vier. We pakken de huisvesting van de drie Montessorischolen voortvarend op, inclusief de mogelijkheid van een nieuwe uni-locatie onderbouwd met een alternatieve financieringswijze. Ieder nieuw schoolgebouw is berekend op inclusief onderwijs.

We streven naar een gezonde leefomgeving, ook voor onze kinderen op school. Samen met scholen kijken we hoe we kunnen komen tot groene en rookvrije schoolpleinen.

Kinderraad en Jongerentop

We willen kinderen en jongeren meer betrekken bij gemeentebestuur. We geven de kinderraad meer aandacht en doen daadwerkelijk iets met de adviezen. We organiseren samen met jongeren een Jongerentop, opdat jongeren kunnen aangeven wat zij zouden willen op bijvoorbeeld het gebied van onderwijs, ondersteuning, vrijetijdsbesteding en huisvesting. Samen met hen kijken we hoe we afspraken kunnen maken over haalbaarheid en uitvoering.

3.4 Kunst, cultuur en sport

We willen in Houten meer ruimte voor ontplooiing op kunst-, cultuur- en sportgebied. De gemeente draagt eraan bij dat kunst, cultuur en sport laagdrempelig en breed toegankelijk zijn. Daarbij verwachten we ook een bepaalde inspanning van organisaties zelf.

'Ruimte' voor kunst, cultuur en sport

Meer ontplooiing kan met fondsen en financiering, maar ook door goede locaties. We onderzoeken welke knelpunten culturele organisaties ervaren wat betreft hun fysieke en financiële ruimte. De versnippering van activiteiten en de werking van het cultuurfonds nemen we daarin mee. En we kijken hoe we eventuele problemen kunnen oplossen.

We zetten het huidige beleid van behoud en onderhoud van sportaccommodaties voort. Samen met de sportverenigingen kijken we hoe we dit beleid optimaal kunnen uitvoeren. We ondersteunen initiatieven vanuit inwoners om beweegmogelijkheden in de buitenruimte te realiseren.

We onderzoeken samen met verenigingen en instellingen hoe de bezettingsgraad van accommodaties die tot het gemeentelijk vastgoed behoren, inclusief schoolgebouwen, verhoogd kan worden door multifunctioneel gebruik.

Ondersteuning vrijwilligers

Houten heeft een rijk vrijwilligersleven in de cultuur- en sportsector. Hier zijn we trots op. Tegelijkertijd merken we dat het steeds lastiger wordt voor verenigingen en organisaties om opvolging voor vrijwilligers (nodig vanwege vergrijzing van de groep) te vinden, vooral voor bestuursfuncties. De ondersteuning van vrijwilligers vindt plaats via het Sportpunt Houten en de cultuurmakelaar. We merken dat vrijwilligers deze ondersteuning weten te vinden en er actief gebruik van maken. Wij willen graag het rijke vrijwilligersleven in Houten behouden en gaan samen met vrijwilligers en verenigingen onderzoeken wat daarvoor nodig is.

Breedtesport én topsport

Sport is voor iedereen bereikbaar en iedereen moet lid kunnen worden van een sportvereniging. Dat geldt dus ook voor mensen met een beperking of een krappe beurs.

Houten heeft enkele sportverenigingen die in de landelijke top meedraaien. Daar zijn we trots op. In het belang van de instandhouding van topsport in Houten denken we graag met deze verenigingen mee. Zeker omdat topsport een goede stimulans voor de breedtesport is.

Ondersteuning sportverenigingen

Samen met het Sportpunt Houten ondersteunen we sportverenigingen en stimuleren onderlinge samenwerking. De combinatiefunctionarissen zijn een belangrijke schakel naar en tussen de sportverenigingen, organisaties en inwoners. Zij stimuleren en verleiden inwoners, en met name kwetsbare doelgroepen, om meer te bewegen en sporten. Hierbij is er specifieke aandacht voor de gezonde leefstijl en de JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht).

Voortzetting fondsen

We zetten de ondersteuning van sport- en culturele activiteiten door middel van de fondsen voort. We kijken naar mogelijkheden voor deregulering. Ten aanzien van het Cultuurfonds Houten zetten we in op het participeren van ondernemers in het fonds. We streven naar een toename van 25% van het fonds met particuliere middelen.

Cultureel erfgoed en cultuureducatie

We hechten groot belang aan cultureel erfgoed: het zorgt voor historisch besef en maakt dat je trots op Houten bent. We vernieuwen het bestaande beleid.

We pakken de uitvoering van het burgerinitiatief over cultuureducatie verder op en reserveren daar geld voor. We stellen samen met de scholen een programma op voor cultuureducatie op scholen. Het uitgangspunt daarbij is een flexibel aanbod dat aansluit bij de behoefte van de scholen en de versterking van de deskundigheid op de school. Bij de verdere uitwerking hiervan betrekken we actief de scholen.

Meer evenementen

We stimuleren evenementen die bijdragen aan een positieve beleving van Houten. We richten ons daarbij vooral op onze eigen inwoners. Waar mogelijk vereenvoudigen we de regelgeving rond evenementen. In 2018/2019 loopt de proef *Evenementenfonds Houten*. De uitkomsten van deze proef zijn de basis voor een goed stimuleringspakket. Naast ondersteuning in financiële zin willen we de dienstverlening en regelgeving beter aan laten sluiten bij de behoeften van organisatoren. In het kader van Citymarketing overwegen we om als gemeente zelf ook een grotere rol te spelen bij het initiëren van evenementen.

Laagdrempelige bibliotheek

De bibliotheek vormt als onderdeel van het Huis van Houten een ontmoetingsplek voor inwoners. De bibliotheek moet laagdrempelig zijn. Het terugdringen van laaggeletterdheid is een belangrijk doel. Ter vergroting van de maatschappelijke waarde wordt er dit jaar een nieuwe opdracht aan de bibliotheek geformuleerd met bijbehorende (financiële) middelen. We investeren vanaf 2019 structureel in personele inzet.

4 Betrokken bestuur

4.1 Bestuur en inwonersparticipatie

Meedenken en samenwerken

In de afgelopen jaren zijn eerste stappen gezet voor het betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid. We willen hier, voortbouwend op de opgedane ervaringen, steviger op inzetten.

Over grote maatschappelijke opgaven gaan we in gesprek met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. In samenwerking met hen komen we tot concrete en breed gedragen oplossingen voor vraagstukken. Dat leidt tot betere besluiten en effectief bestuur.

Maar we willen meer. Samen met Houtenaren stellen we een zogenaamde samenlevingsagenda op. Hierin leggen we vast hoe we samen vraagstukken oplossen. Daarin spreken we ook af wie wat doet. Jaarlijks bekijken we samen waar we staan, welke nieuwe ontwikkelingen er zijn en wat dit betekent voor het komende jaar. Hierbij is een belangrijke taak weggelegd voor de raad. De raad is als vertegenwoordiger van de samenleving een belangrijke bron van kennis en ervaring.

Zichtbaar in de wijk

We willen dat het college bereikbaar en laagdrempelig is. Burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie zijn zichtbaar in de wijken en kleine kernen. Daarvoor passen we onze werkwijze aan. In plaats van een benadering vanuit één bepaald vakgebied kiezen we voor een meer integrale benadering binnen wijken en kernen. Door de beweging naar de wijk te maken, leren we deze kennen en signaleren we sneller de behoeften van inwoners en ondernemers. Er komt zo meer verbinding tussen de gemeente en de samenleving.

Verdere vernieuwing interne bestuursstijl

Behalve dat we naar buiten toe onze bestuursstijl verder willen vernieuwen, doen we dat ook intern. Daarvoor gaan we samen met de raad op zoek naar manieren om de verhouding tussen raad en college, het dualisme, het debat en de rondetafelgesprekken (RTG's) meer vorm en inhoud te geven. De verbetervoorstellen die hiervoor eerder zijn gedaan, zijn daarvoor het uitgangspunt.

Initiatievenbudget

Het college krijgt de beschikking over een budget waarmee het snel financieel kan handelen. We kunnen daarmee goede initiatieven uit de samenleving, waarvoor een kleine bijdrage van de gemeente wordt gevraagd, financieren. Het college kan het geld ook inzetten om een proef te starten of een second opinion uit te voeren.

Organisatieversterking en –ontwikkeling

We onderstrepen de noodzaak tot versterking van de gemeentelijke organisatie. Dit is nodig om de huidige ambities van de raad te verwezenlijken en de uitvoering van wettelijke taken en nieuwe werkwijze van de organisatie te continueren.

Het gemeenteraadswerk vraagt steeds meer kennis en inspanning van de raadsleden, ook op het gebied van participatie en communicatie. Daarom zoeken we naar een manier om het raadswerk beter te ondersteunen en te faciliteren.

Persoonlijke en digitale dienstverlening

We zijn een toegankelijke, benaderbare gemeente. Daarvoor optimaliseren we de bereikbaarheid, toegankelijkheid en digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening. Persoonlijk contact staat hoog in het vaandel. Vragen en initiatieven van de samenleving staan centraal en we ondersteunen en handelen naar wat mensen nodig hebben.

We werken op afspraak en willen daarmee zoveel mogelijk flexibiliteit voor de inwoner bieden. We leveren dienstverlening op maat. In de komende bestuursperiode brengen we de behoefte aan dienstverlening en flexibilisering van openingstijden van het gemeentehuis in kaart. Aan de hand daarvan passen we de dienstverlening aan.

Waar mogelijk is de dienstverlening digitaal. Aan mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn, bieden we alternatieven.

We vinden het belangrijk dat de gemeente op een eigentijdse en begrijpelijke manier communiceert met inwoners. Brieven van de gemeente zijn geschreven in begrijpelijke taal.

4.2 Financiën

Gezond en transparant

Houten is financieel gezond en dat willen we zo houden. Dit betekent dat de begroting structureel sluitend is én er sprake is van een solide reservepositie.

Dat komt tot uitdrukking in een vrije algemene reserve die voldoet aan de provinciale norm (circa € 2,5 miljoen) en een beklemde algemene reserve die minimaal gelijk is aan € 20 miljoen. Deze ondergrens geldt voor de meerjarenbegroting 2019-2022. Daarnaast is het weerstandsvermogen voor de grondexploitatie voldoende om mogelijke risico's af te dekken. Ook kan het, indien nodig, worden ingezet voor onze ambitie om het gat tussen het aantal beschikbare woningen en de woningbehoefte in Houten te dichten.

We blijven financieel gezond door de beschikbare middelen efficiënt en doelmatig te besteden. Op basis van de huidige meerjarige financiële inzichten is het niet nodig de lokale belastingen en heffingen te verhogen. We houden deze zo laag mogelijk. We onderzoeken of vanaf halverwege deze bestuursperiode (in 2020) maatregelen mogelijk zijn om de lasten van onze inwoners te verlagen.

Wij steunen het voorstel van het college om bij de afwikkeling van de bestemmingsreserve economische crisis maximaal € 1 miljoen terug te geven aan de inwoners van Houten. De inwoners hebben tenslotte een belangrijke bijdrage geleverd aan de realisatie van de verschillende ombuigingsopgaven. Over de omvang en wijze waarop dit plaatsvindt neemt de raad op 28 juni 2018 bij de vaststelling van de jaarstukken 2017 een besluit.

Wij denken hierbij aan een teruggave van zowel in 2019 als in 2020 van € 500.000. Dit is € 25 per huishouden per jaar.

Daarnaast onderzoeken we, in het kader van onze duurzaamheidsambities, de mogelijkheid tot 'vergroening' van onze lokale belastingen en heffingen.

Niet al onze ambities kunnen in één keer worden gerealiseerd. Keuzes zijn onvermijdelijk. Hierover communiceren wij met onze inwoners bij de begroting en jaarrekening. Zo is het transparant hoe wij de beschikbare middelen willen besteden en hebben besteed.

Tot slot gaan we door met het inzetten van instrumenten als infographics (beeldende weergave van informatie) en online-versies bij producten uit de planning- en controlcyclus. Dit draagt bij aan transparante en begrijpelijke communicatie met onze inwoners.

5 Slotwoord

Met al deze ambities gaan de vier partijen die dit coalitieakkoord hebben opgesteld de komende vier jaar met volle energie aan de slag. Maar er is meer, want we hebben de Houtense samenleving en de gemeenteraad nodig om tot een definitief coalitieakkoord te komen. We kijken uit naar een vruchtbaar gesprek de komende dagen. Die inbreng gebruiken we om onze ambities aan te vullen of in te vullen. En om een eerste stap naar een samenlevingsagenda te zetten. Als het coalitieakkoord klaar is, bieden we het de raad aan. Samen met de inbreng van de raad maken we een collegeprogramma en gaan we door met het opstellen van de samenlevingsagenda die van ons allemaal is. Hoe groter die betrokkenheid is, hoe beter het resultaat.